Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 6 Tdo 1516/2010, ECLI:CZ:NS:2010:6.TDO.1516.2010.1

Číslo: 36/2011

Právní věta:

Ustanovený obhájce, jemuž byl pozastaven výkon advokacie, není oprávněn po dobu pozastavení výkonu advokacie poskytovat právní služby, a nemůže tedy ani vykonávat obhajobu obviněného v trestním řízení. Za této situace je obhájce, který vykonává advokacii samostatně, povinen, neučiní-li jiné opatření za účelem ochrany práv nebo právem chráněných zájmů obviněného, bez odkladu, nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy vznikla taková překážka, ustanovit jiného advokáta (po dohodě s ním) svým zástupcem (§ 27 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů).

Jestliže se takto ustanovený zástupce obhájce poté účastní úkonů trestního řízení, např. veřejného zasedání konaného o odvolání, nelze učinit závěr, že obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl, takže není naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.12.2010

Spisová značka: 6 Tdo 1516/2010

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolací důvody, Obhájce, Ustanovený obhájce

Předpisy: § 265b odst. 2 písm. c) tr. ř.
§ 35 odst. 1 tr. ř.
§ 39 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného J. N. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 6. 2010, sp. zn. 6 To 33/2010, v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 46 T 16/2009

Z odůvodnění:

Rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 6. 2010, sp. zn. 6 To 33/2010, byl z podnětu odvolání

městského státního zástupce v Praze, obviněných M. E., J. N., M. P. a J. R. a poškozeného E. S., spol. s r. o. IBC, se sídlem v P., podle § 258 odst. 1 písm. b), d), f), odst. 2 tr. ř. zrušen ohledně všech obviněných a obviněného M. Š. v celém rozsahu, ohledně odsouzeného T. M. ve výroku učiněném ohledně poškozeného E. S., spol. s r. o. IBC, rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 2. 2010, sp. zn. 46 T 16/2009, kterým byl mj. obviněný M. E. uznán vinným zvlášť závažným zločinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2, odst. 4 písm. a), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku (pod bodem 5.), spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a dále přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a odsouzen podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou; obviněný J. N. byl uznán vinným zvlášť závažným zločinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2, odst. 4 písm. a), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku (pod bodem 5.), spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a dále přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a odsouzen podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou; obviněný J. R. byl uznán vinným zvlášť závažným zločinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2, odst. 4 písm. a), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, dílem dokonaným, dílem ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku (pod bodem 5.), spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a dále přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a odsouzen podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání devíti let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou, podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl současně zrušen ve výroku o trestu trestní příkaz Okresního soudu v Olomouci ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. 9 T 63/2008, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Nově bylo podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodnuto tak, že obvinění M. E., J. N. a J. R. byli uznáni vinnými pod body 1-5 výroku rozsudku Vrchního soudu v Praze zločinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2, odst. 4 písm. a), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku (pod bodem 5), a pod body 1-3, 5 výroku rozsudku přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, 3 písm. d) tr. zákoníku a byli odsouzeni: obviněný M. E. podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou; J. N. podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou a obviněný J. R. podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání devíti roků, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou, podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl současně zrušen ve výroku o trestu trestní příkaz Okresního soudu v Olomouci ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. 9 T 63/2008, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Dále bylo rozhodnuto o povinnosti obviněných k náhradě škody podle § 228 odst. 1 tr. ř. a se zbytkem nároku na náhradu škody byly poškození ve smyslu § 229 odst. 2 tr. ř. odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 6. 2010, sp. zn. 6 To 33/2010, podali v zákonné lhůtě obvinění M. E., J. N. a J. R. prostřednictvím obhájců dovolání.

Obviněný J. N. prostřednictvím svého obhájce uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tř. ř., jehož naplnění spatřuje v tom, že jemu ustanovené obhájkyni byl pozastaven ke dni 1. 5. 2010

výkon advokacie a u veřejného zasedání obviněného ji měla zastupovat obhájkyně JUDr. D. J., kterou viděl poprvé v životě, kterou si za svoji obhájkyni nezvolil a „nabyl přesvědčení, že s projednávanou věcí není blíže seznámena“. Uvádí, že „po dobu pozastavení výkonu advokacie zaniká oprávnění poskytovat právní služby“ a od 1. 5. 2010 tedy neměl v trestním řízení obhájce, přestože se jednalo o případ nutné obhajoby. Vrchní soud v Praze neměl připustit, aby obviněného v řízení o odvolání obhajovala JUDr. D. J., kterou „bez jeho vědomí určila Mgr. E. K. s odkazem na ustanovení § 26 odst. 1 zákona o advokacii, které však nelze použít v případě zániku oprávnění vykonávat advokacii“. S ohledem na shora uvedenou skutečnost obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek soudu druhého stupně a věc tomuto soudu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání obviněného J. N. a jím uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř., který je dán v případě, že obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl, Nejvyšší soud konstatloval, že dovolací námitky jsou založeny na tvrzení, že obviněný neměl ve veřejném zasedání odvolacího soudu obhájce, ač ho podle zákona mít měl, protože se v jeho případě jednalo o nutnou obhajobu.

Uvedl, že z obsahu spisu Městského soudu v Praze vyplývá, že obviněný měl ustanovenou obhájkyni Mgr. E. K., která ho také zastupovala osobně, eventuálně prostřednictvím svého substituenta. V tomto směru tedy od počátku řízení až do 1. 5. 2010 nemohl být naplněn zmíněný dovolací důvod a obviněný ho shledává až od tohoto data, tj. od 1. 5. 2010. Ve vztahu k prováděným důkazům přichází v úvahu zabývat se pouze problematikou § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. ve vztahu k veřejnému zasedání odvolacího soudu, neboť žádné úkony, které by měly vliv na výsledek trestního řízení, prováděny nebyly. Ze spisu je také patrné, že ustanovené obhájkyni Mgr. E. K. byl pozastaven výkon advokacie z důvodu uvedeného v § 9 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii. Uvedená advokátka tuto skutečnost sdělila Vrchnímu soudu v Praze přípisem ze dne 12. 5. 2010, doručeným dne 17. 5. 2010. Již dne 1. 5. 2005 Mgr. E. K. ustanovila svým zástupcem podle § 27 odst. 1 zákona o advokacii JUDr. D. J., která se také dostavila k veřejnému zasedání u odvolacího soudu dne 14. 6. 2010 a zde zajistila obhajobu obviněného. Obviněný však v podaném dovolání argumentoval tím, že JUDr. D. J. viděl u veřejného zasedání poprvé v životě, nikdy si ji za svého obhájce nezvolil a že pozastavením výkonu advokacie zaniká advokátovi oprávnění poskytovat právní služby, což nastalo i u obhájkyně Mgr. E. K. v jeho trestní věci, proto mu měla být dána možnost obhájce si ve stanovené lhůtě zvolit, případně mu měl být následně obhájce ustanoven. Uvedenou argumentaci obviněného nelze akceptovat.

Ustanovená obhájkyně obviněného si byla vědoma svých povinností vůči obviněnému – klientovi i skutečnosti, že pozastavením výkonu advokacie po dobu pozastavení výkonu advokacie není advokát oprávněn poskytovat právní služby. Ustanovená obhájkyně, vědoma si této skutečnosti, postupovala podle § 27 odst. 1 zákona o advokacii, podle něhož, „brání-li advokátovi, který vykonává advokacii samostatně, jakákoliv překážka ve vykonávání advokacie a neučiní-li jiné opatření za účelem ochrany práv nebo právem chráněných zájmů svých klientů, je povinen ustanovit bez odkladu, nejpozději však do jednoho měsíce ode dne, kdy taková překážka vznikla, jiného advokáta po dohodě s ním svým zástupcem (§ 26 odst. 1)…“ Z postupu ustanovené obhájkyně je patrno, že tato postupovala plně v zájmu klienta. Z toho, že veřejnému zasedání byla přítomna JUDr. D. J. vyplývá, že ustanovená obhájkyně JUDr. E. K. v této souvislosti u veřejného zasedání žádnou právní službu neposkytovala. Obviněný byl u veřejného zasedání zastoupen obhájkyní a tudíž jeho odkaz na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. je zjevně neopodstatněný. Obviněný byl obhájcem zastoupen nejen ve formálním významu zastoupení, ale i materiálním, neboť argumentaci obviněného uplatněnou v dovolání, že „o JUDr. D. J. nabyl přesvědčení, že s projednávanou věcí není blíže seznámena“, lze označit za účelovou, protože nelze přehlížet okolnosti konání veřejného zasedání dne 14. 6. 2010. Obhájkyně JUDr. D. J. byla veřejnému zasedání přítomna, přednesla odvolání, rovněž tak závěrečný návrh a ani v jednom případě tohoto vystoupení obviněný neuplatnil námitku, že jej tato obhájkyně zastupuje nekvalitně, naopak sám uvedl, že souhlasí se slovy své obhájkyně. Tato skutečnost svědčí

rovněž pro závěr, že služby advokátky, které se mu dne 14. 6. 2010 u veřejného zasedání dostalo, nic nevytýkal a nečinil rozdílu mezi obhájkyní ustanovenou a JUDr. D. J.

V dalším se Nejvyšší soud podrobně zabýval dovolacími námitkami obviněných M. E. a J. R.

Na základě skutečností rozvedených v odůvodnění usnesení shledal, že námitky uplatněné obviněnými M. E. a J. R. byly z pohledu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. právně irelevantní, v důsledku čehož byla jejich dovolání odmítnuta podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. Zjevně neopodstatněné dovolání obviněného J. N. bylo odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. o odmítnutí dovolání rozhodl Nejvyšší soud v neveřejném zasedání.